

Załącznik nr 6 do Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WD 2014-2020

z dn. 23 maja 2016 r.

Zasady kwalifikowalności wydatków w RPO WD 2014-2020

Niniejszy załącznik dotyczy wyłącznie osi priorytetowych współfinansowanych przez EFRR (osie 1-7) i nie dotyczy instrumentów zwrotnych.

Kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WD 2014-2020 uregulowana jest następującymi przepisami:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (rozporządzenie ogólne);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (rozporządzenie EFRR);
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (rozporządzenie EFS);
- ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (ustawa wdrożeniowa).

Na mocy przepisów ustawy wdrożeniowej, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wykonujący zadania państwa członkowskiego, w celu zapewnienia zgodności sposobu realizacji programów operacyjnych z prawem Unii Europejskiej w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych oraz spełniania wymagań określanych przez Komisję Europejską w tym zakresie, a także w celu zapewnienia jednolitości sposobu realizacji programów operacyjnych i prawidłowości realizacji zadań i obowiązków określonych ustawą, może wydać wytyczne horyzontalne dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach programów

operacyjnych, które są skierowane do instytucji uczestniczących realizacji programów operacyjnych. Instytucja zarządzająca programem operacyjnym może wydawać wytyczne dotyczące kwestii szczegółowych dla danego programu operacyjnego, zwane dalej „wytycznymi programowymi”, zgodne z wytycznymi horyzontalnymi. Przepisy prawa oraz zapisy wytycznych stanowią podstawę systemu realizacji programu operacyjnego.

Podstawowym dokumentem w zakresie kwalifikowalności wydatków w RPO WD 2014-2020 są Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 wydane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Oznacza to, iż zapisy ww. wytycznych mają bezpośrednie zastosowanie we wdrażaniu RPO WD 2014-2020 (w części finansowanej z EFRR), z zastrzeżeniem zapisów niniejszego załącznika, który zawiera dodatkowe ograniczenia lub wskazuje na niekwalifikowalność w zakresie poszczególnych kategorii wydatków wiążące dla wnioskodawców i beneficjentów RPO WD 2014-2020.

W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 93, art. 106 ust. 2, art. 107 ust. 2 i 3), należy mieć dodatkowo na uwadze warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej, przyjęte na poziomie unijnym lub krajowym, w tym m.in.

- rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.6.2014, str. 1),
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1370/2007 z 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. L 315/1 z 3.12.2007, str. 1),
- decyzję Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 7/3 z 11.1.2012, str. 3).

Ogólne kategorie wydatków mające zastosowanie dla osi priorytetowych 1-7 z wyłączeniem instrumentów zwrotnych.

Zwiększenie wysokości kosztów kwalifikowalnych w toku realizacji projektu przez Beneficjenta, niezależnie od przyczyny tego zwiększenia, nie stanowi dla Beneficjenta podstawy do roszczeń o zwiększenie kwoty dofinansowania przyznanego w umowie¹ o dofinansowanie projektu. Wniosek o zwiększenie dofinansowania jest rozpatrywany indywidualnie dla każdego przypadku, a podejmując decyzję właściwa instytucja bierze pod uwagę również dostępność środków w ramach danego działania/poddziałania/osi priorytetowej.

¹ Termin umowa oznacza również inne dokumenty potwierdzające dofinansowanie projektu, np. uchwałę czy porozumienie.

KRYTERIUM/ RODZAJ WYDATKU	WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE
Zasięg terytorialny	<p>Kwalifikowalność projektów: Projekt współfinansowany z EFRR w ramach RPO WD 2014 – 2020 musi być realizowany w granicach administracyjnych województwa dolnośląskiego (poziom NUTS 2). Reguła ta nie ma zastosowania w przypadku Działania 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw - projekty, których celem jest promocja, Działania 4.1 Gospodarka odpadami oraz Działania 5.2 System transportu kolejowego, zasady realizacji których zapisano bezpośrednio w RPO WD 2014 – 2020.</p> <p>Kwalifikowalność wydatków: Niekwalifikowalne są wydatki poniesione na projekt realizowany poza granicami administracyjnymi województwa dolnośląskiego (poziom NUTS 2). Reguła ta nie ma zastosowania w przypadku Działania 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw, projekty, których celem jest promocja, 4.1 Gospodarka odpadami oraz działania 5.2 System transportu kolejowego, zasady realizacji których zapisano bezpośrednio w RPO WD 2014 – 2020.</p> <p>W przypadku przedsiębiorców (rozumianych zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej), niekwalifikowalne są wydatki poniesione przez wnioskodawców nie posiadających co najmniej zakładu lub oddziału w granicach administracyjnych województwa dolnośląskiego przynajmniej od momentu wypłaty pomocy do zakończenia okresu trwałości projektu.</p>
Ramy czasowe kwalifikowalności/pomoc publiczna	<p>Wydatki poniesione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przed 1 stycznia 2014 r.; • po 31 grudnia 2023 r. (na poziomie Programu) oraz w terminie niezgodnym z umową o dofinansowanie projektu; • niezgodnie z terminami określonymi w programach pomocowych lub aktach prawnych; <p>Faktyczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu zostanie określony w umowie o dofinansowanie projektu, która określi zarówno początkową, jak i końcową datę kwalifikowalności wydatków. Wydatki poniesione po okresie kwalifikowalności określonym w umowie stanowią wydatki niekwalifikowalne.</p> <p>Okres realizacji projektu określony w umowie nie może wykraczać poza daty graniczne wyżej określone.</p>

Przygotowanie dokumentacji projektu	<p>Wydatki na przygotowanie dokumentacji projektu (wymaganej prawem krajowym lub wspólnotowym bądź przez IZ RPO WD) przekraczające 8% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. Limit ten weryfikowany jest jednorazowo na etapie oceny wniosku o dofinansowanie. Wydatki poniesione na dokumenty o charakterze planistycznym, takie jak Lokalny Plan Rewitalizacji czy Program Gospodarki Niskoemisyjnej, nie mogą stanowić kosztów kwalifikowalnych w projekcie.</p> <p>-----</p> <p>Wydatkiem kwalifikowalnym może być w szczególności wydatek poniesiony na opracowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biznesplan, studium wykonalności (w przypadku, gdy ten sam wykonawca będzie w ramach jednego zamówienia opracowywał również niekwalifikowalną dokumentację projektową, np. formularz wniosku o dofinansowanie/wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku projektów dużych, warunkiem kwalifikowalności biznesplanu/ studium wykonalności, będzie rozbiecie w umowie z tymże wykonawcą kosztów na dokumentację kwalifikowalną oraz niekwalifikowalną. Ww. rozbiecie kosztów należy również zastosować na etapie rozliczania, tj. na fakturze lub innym dokumencie księgowym o równoważnej wartości dowodowej); • mapy lub szkiców sytuujących projekt; • inna dokumentacja techniczna lub finansowa niezbędna do realizacji projektu (np. projekt budowlany, raport oddziaływania na środowisko, ekspertyzy). <p>Niekwalifikowalne są wydatki na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowania oraz wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów.</p>
VAT	<p>Podatek VAT, który może być odzyskany na podstawie przepisów krajowych stanowi wydatek niekwalifikowalny.</p> <p>Podatek VAT w stosunku do wydatków, dla których beneficjent odlicza ten podatek częściowo wg proporcji ustalonej zgodnie z art. 90 ust. 2 ustawy o VAT, jest kwalifikowalny, o ile beneficjent ustanowi dla projektu przejrzysty systemy ewidencjonowania i rozliczania tego podatku i będzie w stanie udowodnić w sposób niebudzący wątpliwości, w jakiej części oraz w jakim zakresie VAT w projekcie może być kwalifikowalny.</p>
Wydatki na	Wydatki na ubezpieczenia nieobowiązkowe stanowią wydatek

ubezpieczenie nieobowiązkowe	niekwalifikowalny.
Wydatki związane z realizacją projektu	<p>Niekwalifikowalne są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydatki na usługi w zakresie księgowości; • wydatki na usługi w zakresie audytu, o ile ich poniesienie nie jest wymagane przez IZ RPO/IP RPO bądź nie wynika ze specyfiki projektu i nie jest wymagane przepisami prawa; • wydatki na ewaluację.
Wydatki/koszty osobowe związane z zarządzaniem projektem	<p>Kwalifikowalne są wydatki związane z wynagrodzeniem osoby wykonującej – na podstawie stosunku pracy w oparciu o przepisy kodeksu pracy lub na podstawie umowy cywilnoprawnej bądź innej nienazwanej w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego –na rzecz beneficjenta, partnera w projekcie lub podmiotu realizującego projekt czynności związane z zarządzaniem projektem, nieprzekraczające 1% całkowitych wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu (2% dla projektów o wartości poniżej 500 000 PLN wydatków kwalifikowalnych) i nie przekraczające 5 000 PLN brutto miesięcznie. Limit 5 000 PLN brutto miesięcznie jest liczony na poziomie projektu, niezależnie od ilości osób zaangażowanych w zarządzanie projektem. Przy czym kwalifikowalne mogą być wydatki osobowe związane z wynagrodzeniem ww. osób przy wykonywaniu ww. czynności w projekcie, jeżeli łącznie spełnione zostaną m.in. następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ww. osoba jest bezpośrednio zaangażowana w wykonywanie ww. czynności w ramach projektu; • mogą być uwzględniane tylko te ww. osoby, które w co najmniej 25% czasu w danym okresie rozliczeniowym wykonują zadania kwalifikowalne w ramach projektu; wówczas za kwalifikowalną może być uznana ta część wynagrodzenia, która odpowiada procentowemu bezpośredniemu zaangażowaniu ww. osoby w wykonywanie czynności w ramach projektu; • wydatki ponoszone są wyłącznie w okresie realizacji projektu oraz za okres, w którym ww. osoba wykonywała faktycznie czynności związane w ramach projektu. <p>Ze względu na specyficzny charakter niektórych projektów w ramach osi priorytetowej „Przedsiębiorstwa i innowacje”, gdzie koszty zarządzania stanowią istotny element projektu, limit wydatków wzrasta do 3% bez ograniczenia w kwocie miesięcznej. Specyfika ta dotyczy projektów o charakterze „parasolowym”, co oznacza, że beneficjentem jest podmiot realizujący/wdrażający</p>

	<p>projekt, który bezpośrednim wsparciem obejmuje MŚP w zakresie wzmacniania ich potencjału badawczo-rozwojowego, technologicznego, innowacyjnego, a także konkurencyjności na rynkach lokalnych oraz międzynarodowych.</p> <p>Podwyższone koszty zarządzania dotyczą projektów parasolowych realizowanych w ramach następujących schematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.2 C, • 1.3 C, • 1.4 C oraz 1.4.D. <p>Katalog schematów może być przez IZ RPO WD uzupełniany w trakcie wdrażania programu.</p> <p>W przypadku, gdy zarządzanie projektem jest wykonywane przez podmiot wybrany zgodnie z zasadą konkurencyjności/ ustawą Prawo zamówień publicznych, wydatki dotyczące jego wynagrodzenia są kwalifikowalne w takiej wysokości, jaka wynika z podpisanej umowy.</p>
Wydatki/koszty osobowe związane z zaangażowaniem personelu (kadry merytorycznej)	Koszty związane z wynagrodzeniem personelu są kwalifikowane w ramach projektu, o ile wynika to ze specyfiki projektu, na warunkach określonych w „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”
Koszty bieżącego utrzymania /koszty wyposażenia stanowiska pracy (jeżeli nie jest to celem projektu)/ koszty operacyjne/bieżące	Koszty bieżącego utrzymania/koszty wyposażenia stanowiska pracy (jeżeli nie jest to celem projektu)/ koszty operacyjne/bieżące stanowią wydatki niekwalifikowalne.
Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu	Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi przekraczające 2% wydatków kwalifikowalnych dla projektów o wartości poniżej 500 000 PLN wydatków kwalifikowalnych lub 1% dla projektów o wartości wydatków kwalifikowalnych nie niższych niż 500 000 PLN. Limit weryfikowany jest jednorazowo w momencie oceny wniosku o dofinansowanie.
Rezerwa	Rezerwa na wypadek przekroczenia ilości robót oszacowanych w przedmiarze lub na pokrycie nieprzewidzianych wydatków w projekcie bądź inne nieprzewidziane wydatki w projekcie.
Płatności kartą	Płatności dokonywane kartą płatniczą, która nie jest powiązana z rachunkiem beneficjenta/podmiotu realizującego projekt.
Zwiększenie	Zwiększenie wynagrodzenia wykonawcy na skutek okoliczności

wynagrodzenia	opisanych w punkcie 6.3 1) i) tiret iii, iv, v stanowi wydatek kwalifikowalny.
Cross – financing	Wydatki przekraczające wartość 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych w projekcie, chyba że w działaniu przewidziano inny poziom. Pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody IZ RPO WD, uzasadnione wydatki ponad limit są kwalifikowalne.

Szczegółowe zapisy dot. poszczególnych Działań – wydatki niekwalifikowalne

1.1 Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych:

- Koszty wynagrodzeń.
- Wydatki osobowe związane z zarządzaniem projektem i realizacją projektu.
- Wydatki na obsługę techniczną/koszty utrzymania.
- Wydatki na infrastrukturę do badań podstawowych², jeśli nie jest ona zgodna z zakresem regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji i nie ma uzasadnienia, w jaki sposób rezultaty projektu mogą się przełożyć na rozwój regionu.
- Wydatki na infrastrukturę TIK jeśli nie zostanie uzasadniona ich celowość w kontekście planowanej działalności wnioskodawcy w zakresie B+R.

1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa:

1.2.A i B:

- Wydatki na budowę, przebudowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego przekraczające 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

1.2.B:

- Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego przekraczający 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.
- .

1.2.D:

- Wydatki na budowę, przebudowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego przekraczające 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki na uzyskanie certyfikatów jakości dla instytucji, które zarządzają IOB.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.

² Badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie (art. 2 pkt. 3)a) ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, Dz. U. 2010 nr 96 poz. 615 z późn. zm.).

- Ze wsparcia wyłączone są wydatki na infrastrukturę administracyjną (np. o charakterze biurowym).
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

1.3 Rozwój przedsiębiorczości

1.3.A:

- Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną przewyższające 49% wartości projektu.
- Wydatki na budowę nowych lub adaptację (przebudowa, rozbudowa) istniejących budynków, np. hal produkcyjnych, przewyższające 49% wartości projektu.
- Wydatki na zewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną (drogi dojazdowe do terenów inwestycyjnych będących przedmiotem projektu).
- Wydatki na zakup środków trwałych (np. maszyn, urządzeń, aparatury specjalistycznej).
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.

1.3.B:

- Wydatki na zakup używanych środków trwałych (np. maszyn, urządzeń, aparatury specjalistycznej).
- Wydatki na uzyskanie certyfikatów jakości dla instytucji, które zarządzają infrastrukturą dla przedsiębiorstw.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki na zakup środków transportu i urządzeń transportowych.

1.3.C:

- Wydatki na uzyskanie przez IOB certyfikatów potwierdzających standard świadczonych usług doradczych.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.

1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw

1.4.A:

- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

1.4.B:

- Wydatki na usługi będące w zakresie działania 1.4.A a.
- Wydatki na roboty budowlane, materiały budowlane, niezbędne do budowy, przebudowy i rozbudowy budynków, zakup budynków i budowli oraz gruntów, a także nieruchomości zabudowanej.
- W przypadku wyjazdów biznesowych wydatkami niekwalifikowalnymi są wydatki analogiczne jak w działaniu 1.4 C.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.

- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

1.4.C:

- Wydatki na usługi będące w zakresie działania 1.4.A b.
- Podróże służbowe przedstawicieli beneficjenta uczestniczących w imprezach wystawienniczych i targowych (transport, diety), powyżej 5 osób.
- Koszty podróży inne niż ryczałtowe określone w odpowiednich przepisach prawa oraz inne niż bilety.
- Dotacje na udział w targach/wystawach/misjach dla przedsiębiorców mających siedzibę lub prowadzących działalność gospodarczą poza granicami administracyjnymi województwa dolnośląskiego.
- Wydatki na udział w misji więcej niż 5 przedstawicieli jednego przedsiębiorcy oraz dwóch przedstawicieli Organizatora.
- Wydatki na przejazd, zakwaterowanie i diety przedstawicieli Organizatora misji (beneficjenta) wcześniej niż 2 dni przed i później niż 1 dzień po misji gospodarczej.
- Zakwaterowanie przedstawicieli beneficjenta wcześniej niż 1 dzień przed i później niż 1 dzień po targach, wystawach oraz powyżej 5 osób.
- Wydatki na udział w targach/misjach/wystawach poniesione przed złożeniem wniosku o dofinansowanie z wyłączeniem wydatków związanych z wpłatą zaliczki na udział w wydarzeniach gospodarczych (w szczególności rezerwacja powierzchni wystawienniczej, rezerwacja noclegu dla przedstawicieli Beneficjenta).
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP

Wsparcie dotacyjne:

- Wydatki związane z bieżącymi naprawami maszyn/parku maszynowego.
- Budowa/przebudowa/rozbudowa/modernizacja nieruchomości zabudowanej powyżej 25% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki przeznaczone na oprogramowanie dedykowane.
- Wydatki poniesione na budowę, przebudowę, rozbudowę, modernizację lub nabycie nieruchomości w celu prowadzenia działalności związanej z wynajmem (nie dotyczy usług hotelarskich w rozumieniu art. 36 ustawy o usługach turystycznych).
- Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego przekraczający 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

2.1. Technologie informacyjno-komunikacyjne:

- Wydatki na utrzymanie dotychczasowej infrastruktury i wydatki bieżące: np. koszt dzierżawy łącz.

- Wydatki na usługi związane z np. prowadzeniem serwisu www, kont poczty elektronicznej, utrzymaniem/hostingiem/hotelingiem serwerów, rejestracją i utrzymaniem domen – powyżej 5% kosztów kwalifikowalnych projektów.
- Koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji projektów powyżej 20% łącznych kosztów wynajmu lub utrzymania budynków.
- Materiały i inne środki nie stanowiące środków trwałych.
- Wydatki na sprzęt służący digitalizacji przekraczające 49% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych:

- Wydatki na budowę i/lub modernizację infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej z konwencjonalnych źródeł energii tj. paliw kopalnych (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny).
- Wydatki związane z demontażem urządzeń służących produkcji energii pochodzącej z konwencjonalnych źródeł energii, tj. paliw kopalnych (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny).
- Wydatki związane z zakupem środków transportu.
- Wydatki poniesione na infrastrukturę służącą do przyłączenia do najbliższej istniejącej sieci przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.

3.2 Efektywność energetyczna w MŚP:

- Wydatki w ramach projektu dotyczące budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej których właścicielem jest JST lub dla których podmiotem założycielskim jest JST.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym:

- Wydatki na oświetlenie energooszczędne i wymianę innych urządzeń stanowiących wyposażenie budynku (np. windy, pompy) na energooszczędne, przekraczające wartość 10 % wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki na podłączenie do sieci ciepłowniczej przewyższające 49% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych:

- Wydatki na inwestycje infrastruktury drogowej stanowiące element uzupełniający projektu przekraczające wartość 35% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

- Wydatki na zakup środków transportu nie spełniających europejskich norm dotyczących komunikacji zbiorowej (np. bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych).
- Wydatki na energooszczędne oświetlenie miejskie przekraczające wartość 50% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Powyższe limity nie podlegają sumowaniu, tzn. elementy uzupełniające muszą zawsze stanowić mniej niż 50% wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Jeśli np. projekt składa się z budowy centrum przesiadkowego, drogi prowadzącej do centrum oraz oświetlenia miejskiego na innym obszarze, wówczas wydatki na centrum przesiadkowe powinny stanowić więcej niż 50% wydatków kwalifikowalnych, wydatki na drogę do 35% a pozostałą część wydatki na oświetlenie na innym obszarze, przy czym jeśli oświetlenie drogi jest obligatoryjne (wynika z przepisów prawa) to nie jest traktowane jako element projektu poświęconego oświetleniu lecz drogom).

3.5 Wysokosprawna Kogeneracja:

- Wydatki poniesione na wykonanie wewnętrznej instalacji odbiorczej z wyłączeniem sytuacji, w której wytwarzana energia służy m.in. zaspokojeniu potrzeb własnych.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki na działania związane z utrzymaniem funkcjonowania źródła energii oraz zwykła wymiana części, które podlegałyby wymianie w trakcie zwykłego okresu eksploatacji przedmiotowej instalacji, nie prowadzące do wydłużenia przewidywanego okresu jej ekonomicznego wykorzystania.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

4.1 Gospodarka odpadami:

- Zakup środków transportu, z wyłączeniem specjalistycznych środków transportu odpadów.
- Wydatki poniesione na instalacje służące do odzysku energii z odpadów przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

4.2 Gospodarka wodno-ściekowa:

- Zakup środków transportu, z wyłączeniem specjalistycznych środków transportu niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach uwzględnionych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.
- Wydatki na infrastrukturę wodociągową stanowiące powyżej 15% kosztów kwalifikowalnych całkowitych projektu regulującego gospodarkę wodno-ściekową na terenie aglomeracji uwzględnionej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.

- Wydatki na infrastrukturę wodno-kanalizacyjną zlokalizowaną poza granicami aglomeracji uwzględnionej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.

4.3 Dziedzictwo kulturowe:

- Wydatki związane z termomodernizacją, przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Zakup (ruchomych i nieruchomości) dzieł sztuki, w tym m.in. nabycie praw do nich.
- Wydatki na infrastrukturę towarzyszącą (np. drogi, chodniki, parkingi) stanowiące powyżej 15% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych:

- Wydatki na wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów nie przyczyniające się bezpośrednio do czynnej ochrony przyrody.

4.5 Bezpieczeństwo:

- W przypadku realizacji projektów na potrzeby systemu monitoringu i zagrożeń – wydatki na zakup używanego sprzętu i wyposażenia.
- W przypadku realizacji projektów na potrzeby służb ratowniczych – wydatki na zakup używanego sprzętu i wyposażenia oraz wydatki na budowę/przebudowę, remont, itp. infrastruktury niezbędnej do przechowywania zakupionego w ramach projektu sprzętu, stanowiące powyżej 25% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

5.1 Drogowa dostępność transportowa:

- Wydatki na zakup (w tym leasing) sprzętu służącego do utrzymania lub remontu dróg.
- W przypadku projektów dotyczących budowy i przebudowy dróg niektóre wydatki na tzw. infrastrukturę towarzyszącą, stanowiącą wyposażenie techniczne dróg³ można uznać za kwalifikowalne zgodnie z poniższymi regułami:
 - 1) urządzenia odwadniające oraz odprowadzające wodę (np. rowy odwadniające, urządzenia ściekowe, kanalizacja deszczowa) – stanowią w całości wydatek kwalifikowalny;
 - 2) urządzenia oświetleniowe – stanowią w całości wydatek kwalifikowalny, jeśli obowiązek ich budowy lub instalacji wynika z przepisów prawa, w przeciwnym razie mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie;
 - 3) obiekty i urządzenia obsługi uczestników ruchu, takie jak zatoki postojowe, zatoki autobusowe, perony tramwajowe, pętle autobusowe, place do zawracania, mijanki, przejścia dla pieszych, punkty kontroli samochodów ciężarowych, miejsca

³ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

obsługi podróźnych typu I o funkcji wypoczynkowej (MOP-I⁴), mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wydatki na MOP typu II i III⁵ o funkcji wypoczynkowo-usługowej mogą stanowić wydatek kwalifikowalny tylko w części wypoczynkowej odpowiadającej MOP-I do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wydatki na budowę miejsc poboru opłat (MPO) stanowią wydatek niekwalifikowalny;

- 4) urządzenia techniczne drogi (np. bariery ochronne, ogrodzenie drogi i inne urządzenia zabezpieczające przed wkroczeniem zwierząt na drogę, osłony przeciwoślńieniowe, osłony przeciwwietrzne) mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
 - 5) Limity z punktów 2, 3 i 4 liczone są łącznie, tzn. wydatki w tych kategoriach w sumie nie mogą przekroczyć 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki związane z budową, przebudową, modernizacją i/lub remontem infrastruktury technicznej w pasie drogowym niezwiązanej z drogą (np. linie elektroenergetyczne wysokiego i niskiego napięcia oraz linie telekomunikacyjne, przewody kanalizacyjne nie służące do odwodnienia drogi, gazowe, ciepłownicze i wodociągowe, urządzenia wodnych melioracji, urządzenia podziemne specjalnego przeznaczenia, ciągi transportowe) z wyłączeniem wydatków związanych z przeprowadzeniem robót budowlanych związanych z uniknięciem kolizji z sieciami istniejącymi w pasie drogowym.

5.2 System transportu kolejowego:

- Wydatki na remont i bieżące utrzymanie infrastruktury kolejowej.
- Wydatki na zakup środków transportu nieposiadających świadectwa/certyfikatu dopuszczenia określonego typu pojazdu kolejowego do eksploatacji na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (spełnienia wymogów np. bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych oraz dotyczących przewozu osób niepełnosprawnych), wydanych przez Urząd Transportu Kolejowego.
- Wydatki na infrastrukturę poza obszarem dworca lub przystanku kolejowego, która nie służy bezpośrednio podróźnym korzystającym z połączeń kolejowych na linii, którą obsługuje dworzec lub przystanek kolejowy.
- Wydatki związane z przedsięwzięciami związane z podniesieniem bezpieczeństwa przekraczające 25% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- W przypadku projektu kompleksowego, w którym obok infrastruktury liniowej realizowana jest infrastruktura punktowa – wydatki na infrastrukturę punktową przekraczające 15% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

⁴ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

⁵ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną:

- Wydatki na inwestycje w części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach⁶.
- Wydatki na inwestycje w części związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej nie związanej celem projektu we wspieranych w projekcie budynkach⁷.
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę przekraczające 15 % wartości wydatków kwalifikowalnych – dotyczy to schematów 6.1 A, B, C.
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę w schematach 6.1 D i 6.1 E.
- Wydatki dotyczące infrastruktury przedszkoli⁸.

6.2 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną:

- Wydatki w zakresie ICT (oprogramowanie, sprzęt), przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki dot. ICT (oprogramowanie, sprzęt) w zakresie w jakim związane są z realizacją działań wskazanych w Narzędziu 26 Policy Paper tj. upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej oraz Narzędziu 27 Policy Paper tj. upowszechnienie wykorzystania telemedycyny.
- Wydatki związane z termomodernizacją, przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki na inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów – chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.
- Wydatki na budowę i modernizację parkingów, dróg dojazdowych i wewnętrznych.
- Wydatki związane z modernizacją i wyposażeniem części administracyjnej niezwiązanej z bezpośrednią obsługą pacjentów, z wyjątkiem projektów dotyczących zakupu i wdrożenia technologii informatyczno-komunikacyjnych.

⁶ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności administracyjnej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁷ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁸ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą przedszkoli. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na żłobek i przedszkole, należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności przedszkolnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

- Wydatki związane z zakupem sprzętu medycznego, na którym będą świadczone usługi medyczneodpłatne .

6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów:

- Wydatki na remont, odnowę części usługowej, produkcyjnej itp., związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej we wspieranych w projekcie budynkach⁹.
- Wydatki na remont, odnowę części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach¹⁰.
- Wydatki na uzbrojenie terenów inwestycyjnych¹¹
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.

7.1 Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną:

- Wydatki związane z termomodernizacją przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.
- Wydatki związane z zakupem placów zabaw przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki dotyczące infrastruktury żłobków¹².
- Koszty zagospodarowania terenu¹³ wokół przedszkoli, szkół i placówek oraz budowy dróg dojazdowych, wewnętrznych i parkingów.
- Wydatki na infrastrukturę przedszkolną w przypadku naborów skierowanych do szkół¹⁴.
- Wydatki na infrastrukturę szkolną w przypadku naborów skierowanych do przedszkoli¹⁵.

⁹ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹⁰ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności administracyjnej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹¹ Poprzez tereny inwestycyjne rozumie się wyłącznie tereny przeznaczone pod prowadzenie działalności gospodarczej (np. mogą to być tereny inwestycyjne zlokalizowane w strefach ekonomicznych czy też oferowane przez gminy i przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod działalność gospodarczą, w tym usługi turystyczne).

¹² Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą żłobków. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na żłobek i przedszkole należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności żłobkowej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹³ Za wyjątkiem zakupu placu zabaw

¹⁴ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą przedszkoli. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę i przedszkole należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności przedszkolnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹⁵ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę i przedszkole należy określić

- Wydatki na infrastrukturę szkół ponadgimnazjalnych¹⁶.
- Wydatki na zakup używanych środków trwałych.

7.2 Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną, w tym zawodową:

- Wydatki związane z termomodernizacją przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki ponoszone na infrastrukturę oraz zakup wyposażenia wykorzystywanego na potrzeby kształcenia ustawicznego.
- Wydatki na infrastrukturę szkolnictwa ponadgimnazjalnego zawodowego w przypadku naborów skierowanych do szkolnictwa ponadgimnazjalnego ogólnego¹⁷.
- Wydatki na infrastrukturę szkolnictwa ponadgimnazjalnego ogólnego w przypadku naborów skierowanych do szkolnictwa ponadgimnazjalnego zawodowego¹⁸.
- Wydatki ponoszone na budowę nowych obiektów nie służących praktycznej nauce zawodu oraz rozbudowę obiektów nie służących praktycznej nauce zawodu o budynki trwale nie połączone z istniejącym już obiektem.
- Koszty zagospodarowania terenu wokół szkół i placówek oraz budowa dróg dojazdowych, wewnętrznych i parkingów.
- Wydatki na zakup używanych środków trwałych.

procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkół w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹⁶ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę podstawową/gimnazjum i szkołę ponadgimnazjalną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹⁷ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych zawodowych. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę ponadgimnazjalną zawodową/szkołę ponadgimnazjalną ogólną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej zawodowej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

¹⁸ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych ogólnych. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę ponadgimnazjalną zawodową/szkołę ponadgimnazjalną ogólną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej ogólnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.